

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Summae seu Manualis Doct. Navarri

Ávila, Esteban de
Azpilcueta, Martín de

Lvgdvni, 1609

Irregularitas V. de 4. specie, scil. ex defectu perfectæ lenitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41656

IRREGVLARIT. IV. §. III. 431

quod hodie magis confirmatur ex Concil. Tridentino. mo etiam ex eodem videtur fieri irregularis ad minores, qui Latinam linguam non intelligit. In hoc defectu raro, aut nunquam dispensat, nisi ratione atatis ad discendum. cap. 27. num. 205.

Infidelis non baptizatus etiam catechumenus sanctus, est incapax characteris ordinis. Hæreticus autem, & fautor hæreticorum, etiam conuersi sunt irregulares: & filius hæretici (qui talis excellit) vsque ad secundam generationem per lineam virilem, & vsque ad primam per fœmineam est irregularis. num. 205.

Item Neophytus recens conuersus, vel baptizatus; non tamen quos vulgus novos Christianos appellat; & multo minus eorum filij, ibidem. de Amente qui habet defectum iudicij continuum, vel interpolatum, dictum est supra, eod. tit.

In his omnibus irregularitatibus solus Papa dispensat, excepto, quod in eo qui non est baptizatus, & in eo qui habet defectum iudicij continuum, non potest. num. 205.

IRREGVLARITAS V.

De quarta specie scilicet ex defectu, perfecta Lenitatis.

Hæc

A HÆc species oritur ex occisione hominis, vel mutilatione membri eius in casu licito. Vnde incurrit hanc qui etiam licite occidit, vel mutilat membrum. cap. 15. num. 2. & 4. & cap. 27. num. 206.

Illa autem sola pars hominis, dicitur *membrum*, que habet officium per se distinctum. Nec sufficit, quòd sit socius in officio: vnde digitus, auricula, & testiculi non sunt membra, sed partes membrorum. num. 206. quando defectus horum causent irregularitatem in deformato. vide tit. irregularitas. 3. §. 1.

B Paria sunt quoad hoc, interficere, & mutilare membrum, seu abscindere: non tamen est idem debilitare. num. 207. & in hac materia, deformatio vel deformare sumitur pro occidere, & mutilare membrum. num. 208.

Irregularitas hæc non incurritur ante baptismum, neque antequam sequatur deformatio; & incurritur ob deformationem etiam infidelis. num. 209.

C Deformatio facta infirmitatis causa, non reddit irregularem, neque deformatorem, neque deformatum, nisi auferatur facultas rectè celebrandi: & hoc quoad deformatum tantum. num. 209. & 219. Nou. 217.

Vnde Medicus, & Chirurgus, eorumque

coad

coadiutores non incurrunt hanc irregularitatem iuste & sine culpa secantes membrum: secus si adsit culpa. additum in Nou. num. 217. in fine.

Iudex, eiusque minister, & medicus, vel chirurgus, eiusque minister, hominem iuste mutilantes, virtutibus quidem inseruiunt: sed illi sunt irregulares, quia vindictam facientes terrorem inducunt: Isti verò non sunt tales, quia pietatem exercentes, sanitatem quærunt. additum in Nouo. cap. 27. num. 217.

De quadruplici causa huius irregularitatis, vide titulo proximè sequenti.

Non inducit hanc causa remota, sed propinqua, & propinqua quoad hoc est dictum vel factum licitum directum sufficienter in deformationem inde sequentem: directum, inquam, vel suapte natura, vel ex intentione specialis, & non generali. Vnde qui generaliter præbent arma militi ad bellum iustum, vel generaliter hortantur ad victoriam in tali bello, non incurrunt hanc. num. 211. etiam si sit clericus. num. 215.

Secus si clericus deformat ob defensionem patriæ: nam licet excusetur à peccato, non tamen ab irregularitate hac. num. 213. & 215. Si verò clericus prælietur citra necessitatem, & deformat, incurrit irregularitatem.

E c tatem

E tatem homicidij iniusti. num. 225.
 Incurrit quidem qui est causa, vt citius
 fiat deformatio. quam aliàs fieret. 211.

Necessitas inuitabilis excusat ab hac ir-
 regularitate. Vnde non incurrit, qui defor-
 mat in defensionem suæ vitæ, vel ad euitan-
 dam mutilationem. Ille verò dicitur esse in
 prædicta necessitate, *qui non potest eam ali-
 ter euitare, quam occidendo vel deformato
 aggressorem.* Qui autem fugiendo posset vi-
 tam defendere, quamuis non peccet occi-
 dendo aggressorem, incurrit tamen irregu-
 laritatem. Nec dicitur per fugam posse de-
 fendere vitam ille, cui fuga esset periculo-
 sa. num. 211.

F Incurrit, qui deformat ob defensionem
 iustam vitæ alterius etiam partis: etiam in
 bello iusto, etiam in casu, quo aliàs ciuitas
 caperetur, vel exercitus fugaretur. Idem de
 deformatante ob iustam defensionem sui ho-
 noris, vel bonorum, vel proximi. 313.

Qui in bello iusto percutit animo defor-
 mandi, & ex percussione postea sequitur de-
 formatio culpa percussu, vel medici; nullam
 incurrit irregularitatem, nec ex defectu
 perfectæ lenitatis. num. 225.

Non incurrit præbens arma alteri, vt
 ipsum qui ea præbet, defendat, aliàs se de-
 fendere non valentem, si illa deformat ag-
 gressio

gressorem, num. 212. incurreret tamen, si ille
 posset aliter se defendere, & à fortiori in-
 curreret, si non daret illi arma, sed ipse de-
 fenderet inuadentem. ibidem.

Neque incurrit testificans contra aliqué **G**
 si ille deformatur ab alio quàm à iudice ob
 aliam causam, vel si iudex non est motus
 per huiusmodi testimonium. 211.

Incurrit iudex, accusator, fiscalis, testis, &
 notarius, etiam qui fauet reo vincenti cum
 condemnatione talionis, propter quam ac-
 cusatus fuit deformatus. num. 212.

Incurrit etiam concomitans iudicé tam-
 quam notarius, satelles, vel custos, & ven-
 dens scalas, funes, enses, & hortans conde-
 mnatum, vt admoueat caput ad stipitem, vel
 vt ascendat scalam, & acuens gladium, vel
 funes, vt citius, & cum minore dolore mo-
 riatur, & qui fert ligna vt comburatur hæ-
 reticus viuus. num. 217.

Non incurrit laicus, neque clericus, qui **H**
 denunciât prodiciones, & alia delicta cum
 protestatione in causa sanguinis. Denun-
 cians verò absque tali protestatione, si est
 beneficiarius, vel initiatus sacris, incurrit
 irregularitatem homicidij iniusti. Si est
 laicus, non nisi eam quæ est perfectæ leni-
 tatis. num. 213. & 226.

Quæ distinctio habet etiam locum in iis
 Ec 2 qui

qui videntes furem surripientem vociferantur *latro, latro*, secuta deformatione, cap. 27. num. 236.

Clericus incurrit irregularitatem iniusti homicidij, si cum prædicta protestatione denunciatur ob alienas iniurias: nullam tamen incurrit, si ob vitanda imminencia mala id faciat. num. 213.

Monachus qui clamauit *latro latro*, credens, quod superuenientes erant deformaturi furem, vel ducturi illum ante iudicem, vt deformaret illum, secuta deformatione incurrit irregularitatem iniusti homicidij, secus si alio animo clamauerit. num. 236.

Non incurrit, qui ad recuperanda sua detinet furem, donec iudex veniat, vel eum iudici tradat præmissa protestatione. Qui vero accusat præmissa protestatione ficta, & non ex animo, incurrit quoad forum interius, quamuis fiat protestatio in scriptis. nu. 226.

Non incurrit laicus, vel clericus, qui defert ad iudicem crimen, quod non meretur deformationem, licet captus ob illud iniuste, vel ob alia deformatur. n. 214. Nec prelati qui habens iurisdictionem temporalem, præficit gubernatorem, quamuis iste deformatur. num. 216. Nec magister castigans discipulum, etiam si moriatur, si circumspicere faciat. num. 231. Nec locans licite, vel sal-

tans

IRREGVLARITAS VI. 437

tans cum muliere grauida, quæ ob id abortiuit.num.236.

Ad huius speciei irregularitatem requiritur intentio magis specialis, quàm ad irregularitatem homicidij iniusti.num.220.

Et in hac solus Papa dispensat & faciliùs, quàm in homicidio iniusto: non tamen poterit dispensare Episcopus in hac perfectæ lenitatis: sed post Trident. poterit in irregularitate iniusti homicidij.num.217.

Poterit etiam dispensare in hac qui habet facultatem ad dispensandum in omni irregularitate excepta, homicidij voluntarij. Nou.cap.27.num.240.nqt.3.

IRREGVLARITAS VI.

De quinta specie irregularitatis ex homicidio iniusto.

HÆc irregularitas est maior pœna, A quàm excommunicatio minor.cap.27.num.249. Dicto 7.Nou.253.

Deformatio est triplex, *Merè voluntaria, qua est volita seu intenta in se iustè vel iniustè. Merè casualis, qua est non volita, neque intenta in se, neque in causa sufficienter ordinata ad illam. Mixta, qua est non intenta nec volita in se, sed sic in causa sufficienter ordinata ad illam.num.219.*

Ec 3

Hæc